

Загальна інформація про проект USAID АгроІнвест

USAID АгроІнвест - це проект технічної допомоги, що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

Метою проекту є сприяння відновленню економічного піднесення в сільськогосподарському секторі України на основі розвитку конкурентоспроможного агробізнесу різних організаційно-правових форм та масштабів. Проект ставить за мету сприяти зміцненню експортного потенціалу України як учасниці глобальної ініціативи з забезпечення продовольчої безпеки. Проект також покликаний допомогти українським селянам краще розуміти та захищати свої права на землю і продумано розпоряджатися своєю власністю для зміцнення добробуту своїх сімей та України в цілому.

Проект USAID АгроІнвест працює в трьох напрямках:

1. Підтримка стабільного законодавчого середовища, що сприятиме розвитку ринкової економіки

Проект USAID АгроІнвест бере участь у розробці стратегії ринкових реформ, що відповідає вимогам СОТ, і працює над реалізацією цієї стратегії спільно з урядом України і громадськими організаціями. Проект підтримує розвиток галузевих асоціацій, які сприятимуть реалізації ключових реформ, з тим щоб вони могли ефективно впливати на політику, а також здійснює програми підвищення правової обізнаності, щоб допомогти громадянам краще розуміти і захищати свої права на землю.

2. Стимулювання доступу аграріїв до фінансування

Проект USAID АгроІнвест допомагає малим і середнім виробникам (МСВ) отримати доступ до фінансових послуг. Він працює з фінансовими установами, постачальниками матеріально-технічних ресурсів, техніки та обладнання, переробниками, трейдерами та іншими учасниками ланцюжка доданої вартості, підтримуючи розширення лінійки доступніших фінансових продуктів, що враховують потреби сільгосптоваровиробників.

3. Сприяння розвитку ринкової інфраструктури для МСВ

Проект USAID АгроІнвест сприяє зміцненню організацій виробників і кооперативів, а також створює й розвиває ефективні маркетингові канали для МСВ. Проект надає допомогу підприємствам і некомерційним організаціям з метою розвитку оптових та/або регіональних ринків, а також розбудови ринку послуг й інфраструктури, включаючи створення потужностей для зберігання продукції в охолодженому стані, сортування й пакування.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Проект АгроІнвест

Вісник Проекту USAID АгроІнвест

Квітень 2015 року

Новини Проекту	2
Навчально-ознайомчі семінари про нові можливості отримання фінансування для сільгоспвиробників Херсонської та Львівської областей	2
Круглий стіл «Створення та функціонування саморегульованих організацій в Україні», Київ	2
Навчальна поїздка на оптовий ринок сільськогосподарської продукції «Початок», Одеса	3
Радіопрограма «Моя земля – моє право»	3
Круглий стіл на тему "Зняття мораторію на продаж земель – загроза чи можливість для агросектору?", Київ	4
Круглий стіл на тему «Чи здатні кредитні спілки допомогти малому та середньому сільському бізнесу вижити в умовах загострення економічної кризи?», Київ	4
Радіопрограма «Моя земля – моє право»	6
Нарада «Проблеми кредитування аграрного сектору. Роль кредитних спілок у кредитуванні дрібних та середніх сільгосптоваровиробників», Київ	6
Конференція «Проблеми управління у великотоварних агропромислових формуваннях», Київ	6
Тренінги з державно-приватного партнерства у виробництві соняшнику, Херсонська та Харківська області	6
Тренінги з організації сімейних кролеферм, Харківська та Херсонська області	8
Круглий стіл про спрощення умов ведення аграрного бізнесу, Тернопіль	9
Круглий стіл з питань удосконалення реєстрації прав оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення, Київ	10
Радіопрограма «Моя земля – моє право»	10
Круглий стіл - обговорення Дорожньої карти земельної реформи, Київ	10
Круглий стіл «Перспективи інтеграції українського агросектору у міжнародні ринки та його адаптація до умов і стандартів Євросоюзу», Київ	11
Тренінг з питань освоєння ринків ЄС, експортних можливостей, якості продукції, харчової безпеки і сертифікації свіжої і переробленої плодочової продукції, Київ	11
Радіопрограма «Моя земля – моє право»	11
Наступні події	12
АгроІнвест у ЗМІ	17
Інформаційні матеріали Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань	18

Навчально-ознайомчі семінари про нові можливості отримання фінансування для сільгоспвиробників Херсонської та Львівської областей

«Анісія» та «Вигода», херсонськими «Громада» та «Народна довіра», і «Харківською касою взаємодопомоги». Семінари проводять Віталій Біднина, спеціаліст з фінансування сільського господарства, консультант TA Consult та Микола Гук, спеціаліст з фінансування сільського господарства, консультант TA Consult. На семінарах учасники розглядають таке коло питань:

«Що потрібно знати позичальнику?». Ці заходи сприятимуть збільшенню агрокредитування кредитними спілками - партнерами Проекту USAID AgroInvest. Протягом квітня було проведено 13 таких семінарів у населених пунктах Херсонської та Львівської областей: 1 квітня - с. Радянське, Херсонська область, 6 квітня - с. Козачі Лагері, Херсонська область, 8 квітня - селище Каланчак, Херсонська область, 8 квітня - с. Великі Копані, Херсонська область, 14 квітня - с. Велика Кардашинка, Херсонська область, 16 квітня - с. Чуква, Львівська область, 17 квітня - с. Міженець, Львівська область, 20 квітня - с. Тухолька, Львівська область, 25 квітня - м. Львів, 27 квітня - м. Городок, Львівська область, 28 квітня - м. Жовква, Львівська область, 29 квітня - м. Мостиська, Львівська область, 30 квітня - с. Торчиновичі, Львівська область.

У квітні 2015 року Проект USAID AgroInvest започаткував серію навчально-ознайомчих семінарів для малих сільгоспвиробників Херсонської та Львівської областей з метою підвищення рівня фінансової обізнаності малих сільгоспвиробників та ознайомлення їх з новими можливостями отримання фінансування в поточному сільськогосподарському сезоні. Заходи проводяться у співпраці з львівськими кредитними спілками

- Облік фінансів та аналіз сільськогосподарської діяльності в малих аграрних господарствах;
- Розрахунок потреби господарства в грошових коштах протягом сільськогосподарського сезону;
- Правила вибору надійного фінансового партнера;
- Вибір оптимальних умов кредитування;
- Кредитний цикл від початку до повного погашення.

Круглий стіл «Створення та функціонування саморегулівних організацій в Україні», Київ

6 квітня 2015 року Аналітично-координаційна платформа для підтримки галузевих асоціацій агропромислового комплексу в Україні (скор. Аналітична Платформа АПК) провела своє

чергове засідання. Захід відбувся у форматі круглого столу, на якому обговорювалися питання створення та функціонування саморегулівних організацій в Україні. Перша зустріч на

цю тему відбулася 23 березня 2015 року, на ній було погоджено підготовку Аналітичною платформою концепції проекту закону про саморегулівні організації для подальшого обгово-

рення.
У ході круглого столу відбулися презентації європейського експерта Річарда Розвадовскі (Richard Rozwadowski) з європейського досвіду створення та функціонування саморегулювних організацій та Миколи Чemezova з представлення концепції законопроекту про саморегулювні організації АПК України.

Довідково: Аналітично-координаційна платформа для підтримки галузевих асоціацій агропромислового комплексу в Україні – це спільна ініціатива Проекту USAID АгроІнвест та юридичної компанії ОМП з метою збільшення ресурсів профільних асоціацій для формування аграрної політики країни.

Навчальна поїздка на оптовий ринок сільськогосподарської продукції «Початок», Одеса

7 квітня 2015 року Проект USAID АгроІнвест організував та провів навчальну поїздку для малих і середніх сільгосптоваровиробників Херсонської області – членів кредитної спілки "Єдність", на оптовий ринок сільськогосподарської продукції «Початок», м.Одеса. Метою заходу було підви-

щення рівня обізнаності учасників із типами ринків сільськогосподарської продукції, що функціонують в Україні, та ознайомлення з можливими варіантами формування легальних та ефективних маркетингових ланцюгів збуту вирощеної продукції, сталої співпраці з ри-

Радіoproграма «Моя земля – моє право»

7 квітня 2015 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийшла в ефір чергова радіoproграма «Моя земля – моє право».

Випуск готувався в рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння

Проекту USAID АгроІнвест. Тема випуску: ["Локальні аграрні ринки – чи допоможуть вони цивілізовано і з вигодою збувати селянську продукцію?"](#) .

Для довідки: Радіoproграма "КОЛОС" готується в рамках інформаційної кампанії "МОЯ ЗЕМЛЯ-МОЄ ПРАВО" та виходить в ефір Україн-

ського радіо УР-1 щотижня. Кожен випуск радіoproграми - це найактуальніша інформація для тих, хто хоче знати свої земельні права, популярне роз'яснення норм чинного законодавства, корисні поради власникам земельних ділянок, коментарі фахівців із земельного права, консультації юристів, інтерв'ю урядов-

Круглий стіл на тему "Зняття мораторію на продаж земель – загроза чи можливість для агросектору?", Київ

9 квітня 2015 року, в рамках роботи Аналітичної платформи АПК, створеної юридичною фірмою ОМП за сприяння Проекту USAID АгроІнвест, відбулося чергове засідання Координаційної ради у форматі

круглого столу на тему "Зняття мораторію на продаж земель – загроза чи можливість для агросектору?" Експерти - юристи Аналітичної платформи у своїх презентаціях розкрили як проблематику цих питань, так і ефективні шляхи їх вирішення. Фахівці зазначили, що одним із шляхів подолан-

ня проблем, які асоціюються зі скасуванням мораторію, може стати запровадження достатньо тривалого перехідного періоду (10-15 років), протягом якого земельні ділянки сільгосппризначення зможуть купувати лише громадяни України (тільки фізичні особи!) та українські банки (із зобов'язанням про їх відчуження громадянам України протягом року). А для уникнення непорозумінь українським банком слід вважати банк із розкритою інформацією про акціонерів.

Легальний спосіб придбання земельних ділянок дозволить консолідувати земельні масиви у власності тих, хто дійсно бажає на них працювати. Врегулювання

«шахівниці» під час консолідації земельних масивів найбільш ефективно працюватиме для дрібних землевласників – коли мова йде про двох або кількох користувачів на одному полі. Підсумовуючи засідання, учасники були єдині в думці, що якщо перейти від причин для зняття мораторію до механізмів реалізації і наслідків, то ми повинні пам'ятати про одне - головне, щоб потенційна шкода від зняття мораторію не перекреслила всі можливі позитивні наслідки. Адже перше, що приходить на думку, щоб вирішення одних проблем не призвело, як це часто буває, до нових.

Круглий стіл на тему «Чи здатні кредитні спілки допомогти малому та середньому сільському бізнесу вижити в умовах загострення економічної кризи?», Київ

9 квітня 2015 року Проект USAID АгроІнвест у рамках діяльності Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань провів своє чергове засідання круглого столу на тему «Чи здатні кредитні спілки допомогти малому та середньому сільському бізнесу вижити в умовах загост-

рення економічної кризи?».

На круглому столі з доповідями виступили: Баграт Ахіджанов - директор департаменту фінансово-кредитної політики та бухгалтерського обліку Міністерства аграрної політики та продовольства України; Лариса Мендрул - директор департаменту

регулювання та нагляду за кредитними установами та бюро кредитних історій Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг; Наталія Ліщитович - керівник напрямку «Розвиток фінансування МСВ» Проекту USAID АгроІнвест; Вікторія Волковська - Президент Всеукраїнської

середнім сільгосп-виробникам кредити;

- скільки позичкових коштів кредитні спілки спрямували на проведення фермерськими та особистими селянськими господарствами весняно-польових робіт;
- що заважає розширенню агрокредитування кредитними спілками і що потрібно зробити для подолання наявних перешкод;
- чому кредитні спілки особливо зацікавлені у створенні сімейних фермерських господарств, як вони можуть посприяти їх становленню та подальшому розвитку;
- роль кредитних спілок у соціально-економічному розвитку сільських територій.

асоціації кредитних спілок;

Людмила Кравченко - Віце-президент Національної асоціації кредитних спілок України;

Лариса Полозова - Голова Спостережної ради кредитної спілки «Громада»;

Олександр Синюк - Голова правління кредитної спілки «Народна довіра»;

Володимир Сидоровський - Голова правління кредитної спілки «Анісія»;

Марія Сюма - Голова правління кредитної спілки «Вигода»;

Ольга Сметана - Голова правління кредитної спілки «Харківська каса взаємодопомоги»;

Юрій Тягур - Голова правління кредитної спілки «Святий Мартин»;

Олег Арсьонов - Голова правління кредитної спілки «Єдність»;

Олена Маковій - Голова правління

кредитної спілки "Моя родина" та

Вадим Кулинич, директор кредитної спілки "КредитСоюз".

На заході обговорювалися такі питання:

- як наявна економічна криза та девальвація національної валюти позначилися на фінансових ресурсах та діяльності кредитних спілок;
- на яких умовах кредитні спілки надають малим та

кредитними спілками і що потрібно зробити для подолання наявних перешкод;

- чому кредитні спілки особливо зацікавлені у створенні сімейних фермерських господарств, як вони можуть посприяти їх становленню та подальшому розвитку;
- роль кредитних спілок у соціально-економічному розвитку сільських територій.

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

14 квітня 2015 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийшла в ефір чергова радіопрограма «Моя земля – моє право».

Випуск підготовлений у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проек-

ту USAID АгроІнвест. Тема цього випуску: [«Чи зможуть нотаріуси забезпечити своєчасну реєстрацію договорів оренди земель сільськогосподарського призначення?»](#)

Нарада «Проблеми кредитування аграрного сектору. Роль кредитних спілок у кредитуванні дрібних та середніх сільгосптоваровиробників», Київ

15 квітня 2015 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у нараді на тему: «Проблеми кредитування аграрного сектору. Роль кредитних спілок у кредитуванні дрібних та середніх сільгосптоваровиробників». Захід проводився у в приміщенні Мі-

ністерства аграрної політики України. За результатами наради учасники дійшли висновків, що на сьогодні існує необхідність у запровадженні державних програм компенсації відсотків за кредитами для малих та середніх фермерів та сіль-

госпвиробників. Міністерству агрополітики було запропоновано розглянути питання щодо надання об'єднаним кредитним спілкам дешевих кредитів для цільового кредитування кредитних спілок, які займаються агрокредитуванням.

Конференція «Проблеми управління у великотоварних агропромислових формуваннях», Київ

15 квітня 2015 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у Міжнародній науково-методичній конференції «Проблеми управління у великотоварних агропромислових формуваннях». Організатором конференції висту-

пив ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». У конференції брали участь науковці, керівники галузевих асоціацій агропромислового сектору та проектів міжнародної технічної допомо-

ги. Від Проекту USAID АгроІнвест була представлена доповідь на тему: «Збалансований сільський розвиток: роль агрохолдингів та малих сільськогосподарських виробників».

Тренінги з державно-приватного партнерства у виробництві соняшнику, Львівська, Херсонська та Харківська області

У квітні 2015 року Проект USAID АгроІнвест започаткував серію тренінгів на тему: «Державно-

приватне партнерство: сучасні технології виробництва соняшника, фінансова підтримка, технічна

допомога». Ці заходи проводяться у партнерстві з групою компаній Піонер/Дюпон для малих та

середніх сільгоспвиробників Харківської та Херсонської областей. Тематика заходів присвячена сучасним технологіям виробництва соняшнику, фінансовій підтримці та технічній допомозі. Метою тренінгів є ознайомлення з агротехнікою вирощування соняшнику в умовах Харківської та Херсонської областей на основі застосування насіння та засобів захисту рослин виробництва світових лідерів – компаній Піонер та Дюпон.

Програма впроваджується у трьох районах Львівської, Харківської та Херсонської областей у співпраці з кредитними спілками-партнерами Проекту USAID AgroInvest:

«Вигода» у Львівській області, «Харківська каса взаємодопомоги» у Харківській області та кредитною спілкою «Народна довіра» у Херсонській області. У фокусі програми – малі та середні сільськогосподарські виробники з навколишніх районів вищезгаданих областей. Будучи учасниками програми державно-приватного партнерства з вирощування соняшнику, фермери отримали насіння найкращої селекції від компанії Піонер та засоби захисту від компанії Дюпон. На базі трьох господарств сформовані групи фермерів – учасників програми підтримки, які протягом всього періоду вегетації будуть відвідувати посіви соняшнику під супроводом провідних фахівців групи компаній Піонер/Дюпон, отримувати

кваліфіковані рекомендації та користатися фінансовою підтримкою вищезгаданих кредитних спілок – партнерів Проекту USAID AgroInvest.

Така форма державно-приватного партнерства реалізується за сприяння Міністерства аграрної політики та продовольства України, Балаклійської (Харківська обл.), Жидачівської (Львівська обл.) та Скадовської (Херсонська обл.) районних державних адміністрацій. Таким чином, вперше реалізується надання практичної фінансової допомоги у сегменті малих сільгоспвиробників, які найбільше потерпають від нестачі фінансових ресурсів. Перші два тренінги цієї серії відбулися 17 квітня у

селі Новомиколаївка, Херсонська область, та в Балаклеї, Харківська область, третій тренінг відбувся 20 квітня у Жидачеві, Львівська область.

Комплексний підхід до розробки програми тренінгів дав можливість учасникам заходів ознайомитися не лише з повним циклом вирощування соняшнику, із сучасними технологіями та

підготовкою ґрунту, процесом посіву та особливостями зрошування, а також агрохімічними методами захисту рослин та можливостями фінансової підтримки процесу.

Тренінги з організації сімейних кролеферм, Харківська та Херсонська область

У квітні 2015 року Проект USAID АгроІнвест у співпраці з компанією «Кроликовод» та низкою партнерських кредитних спілок започаткував проведення серії тренінгів на тему «Організація сімейних кролеферм». У тренінгах беруть участь малі сільгоспвиробники – члени кредитних спілок. Мета тренінгу – ознайомити учасників із практикою сучасного кролівництва в умовах малих господарств та надання рекомендацій щодо організації сімейної кролеферми. У ході тренінгу учасники отримують детальну інформацію про всі аспекти організації роботи сімейної кролеферми.

Зокрема, обговорюється таке коло питань:

- Як вибрати місце для ферми і які умови найбільш сприятливі для організації кролеферми?
- Чому саме кролівництво є однією з перспективних напрямків в умовах сімейних ферм?
- Яке оптимальна кількість кліток і скільки необхідно місць для організації власної ферми?
- Яку породу вибрати і на що необхідно звертати увагу при покупці здорового поголів'я?
- Як поетапно і раціонально запустити власну ферму і розподілити витрати на кілька місяців?
- Який корм вибрати і на які складові раціону необхідно звернути особливу увагу (які небезпечні, а які корисні)?
- Як розрахувати оптимальну кількість корму на тривалий період щоб економити на його доставці?
- Який цикл найбільш підходящий для сімейної кролеферми?

- Чи варто прищеплювати? Яким хворобам можна запобігти, а які треба лікувати?
- Як оптимально планувати закупівлі вакцини на тривалий час?
- Як забивати кролика в домашніх умовах? (Відео-презентація)
- Як спрогнозувати обсяг виробленого м'яса на кілька місяців наперед?
- Навіщо потрібна дезінфекція і як її виконувати?
- Які особливості й тенденції в європейському кролівництві?
- Що таке органічний кролик, як його вирощувати і чому його м'ясо коштує дорожче?
- Навіщо потрібна кооперація (об'єднання) і що вона здатна дати кролівникам?
- Які існують джерела фінансування для розвитку бізнесу в кролівництві і на яких умовах?

Перший тренінг з цієї серії відбувся у м. Валки Херсонської області. Він проводився у партнерстві з кредитною спілкою

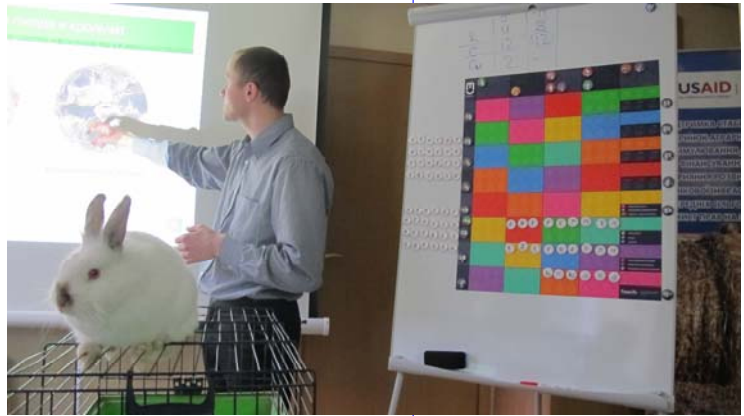
«Харківська каса взаємодопомоги»

Тренери заходу Дмитро Титаренко та Вадим Терентьєв ознайомили учасників з ефективними способами утримання кролів в умовах малих господарств, породами кролів, їх особливостями та раціоном відгодівлі. Експерти розповіли про основні захворювання кролів та їх профілактику, а також про кваліфікований забій та можливості збуту продукції кролівництва.

Ольга Сметана, Голова правління кредитної спілки «Харківська каса взаємодопомоги», ознайоми-

ла учасників з умовами кредитування малих господарств для розвитку кролівництва, а Наталія Ліщитович, керівник напряму «Доступ аграріїв до фінансування» Проекту USAID АгроІнвест, розповіла про діяльність та цілі Проекту, а також його можливості для співпраці та підтримки малих сільгоспвиробників.

Крім того, аналогічні тренінги відбулися 20 квітня в м. Харькові, 27 квітня в м. Чугуєві, Харьківської області і 29 квітня в селі Великі Копані Херсонської області. Останній тренінг був проведений у парт-

нерстві з кредитною спілкою «Єдність».

Аналогічні заходи протягом травня-червня 2015 року також відбудуться у Львівській, Рівненській,

Круглий стіл про спрощення умов ведення аграрного бізнесу, Тернопіль

20 квітня 2015 року партнер Проекту USAID АгроІнвест у Тернополі – Спілка власників землі – взяла участь в організації та проведенні Круглого столу на тему:

«Спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція) та актуальні питання у сфері аграрного бізнесу». Захід відбувся за ініціатииви Головного територіального управління юстиції у Тернопільській області та за партнерської підтримки Громадської ради при Тернопільській обласній державній адміністрації, ТОГО «Спілка власників землі», ТОГО «Інститут права», ТВ ВГО «Асоціація платників податків України в Тернопільській області», Асоці-

ації нотаріусів Тернопільської області, Тернопільського обласного відділення Нотаріальної палати України.

Голова Ради ТОГО «Спілка власників землі» Лариса Римар зазначила, що Закон України 1580 від 22.12.2014 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)» не вирішує головної проблеми у сучасному землекористуванні – захисту прав власників землі від недобросовісного орендаря та не дає відповіді на питання, як змусити орендарів вживати заходи щодо охорони земель.

За результатами круглого столу ухвалено рішення про проведення спільної роз'яснювальної роботи з власниками землі та керівниками сільськогосподарських підприємств у районах області щодо новацій закону.

Учасники круглого столу також вирішили ініціювати у травні проведення зустрічі з депутатами Верховної Ради від Тернопільщини, де будуть обговорені пропозиції від громадськості Тернопільщини щодо вдосконалення закону про дерегуляцію.

Круглий стіл з питань удосконалення реєстрації прав оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення, Київ

21 квітня 2015 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь в організації та проведенні круглого столу з питань

подолання затримок та вдосконалення реєстрації прав оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Захід був організований спільно з Проектом Світового банку «Підтримка реформ у сільському гос-

подарстві та земельних відносинах в Україні». У круглому столі взяли участь представники Міністерства юстиції, Міністерства аграрної політики та продовольства, земельного проекту Євросоюзу, галузевих асоціацій, агропромислових та юридичних компаній. Учасники зустрічі позитивно оцінили зусилля уряду з впорядкування реєстрації сільськогосподарських договорів оренди землі. Ці дії включають участь приватних нотаріусів у процесі реєстрації і можливість зареєструвати право оренди в регіонах, відмінних від тих, де розташовані земельні

ділянки. Проте учасники підкреслили, що сільськогосподарські підприємства, як і раніше, стикаються з численними перешкодами і проявами корупції у сфері реєстрації оренди землі сільськогосподарського призначення. У ході обговорення учасники висловили ряд пропозицій, як ці перешкоди можуть бути усунуті. За результатами обговорення заплановано підготувати і передати до уряду та інших зацікавлених сторін ряд рекомендацій щодо того, як домогтися подальшого прогресу у спрощенні реєстрації договорів оренди в сільськогосподарському секторі.

Радіопрोगрама «Моя земля – моє право»

21 квітня 2015 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийшла в ефір чергова радіопрोगрама «Моя земля – моє право».

Випуск підготовлений у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID АгроІнвест. Те-

ма випуску: ["Як створити в Україні ефективну модель професійно-громадського саморегулювання?"](#)

Круглий стіл - обговорення Дорожньої карти земельної реформи, Київ

22 квітня 2015 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у круглому столі - обговоренні Дорожньої карти земельної реформи. Перше публічне обговорення цієї дорожньої карти відбулося за

участі керівництва трьох ключових міністерств: Міністерства аграрної політики та продовольства, Міністерства економіки, Мінрегіонбуду; провідних експертів у сфері земельної реформи; пред-

ставників міжнародних організацій (World Bank, FAO, EBRD, IFC); громадських організацій, а також народних депутатів та представників бізнесу.

Круглий стіл «Перспективи інтеграції українського агросектору у міжнародні ринки та його адаптація до умов і стандартів Євросоюзу», Київ

23 квітня 2015 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у круглому столі, присвяченому темі: «Перспективи інтеграції українського агросектору у міжнародні ринки та його адаптація до умов і стандартів Євросоюзу». Захід був організований Асоціацією правників України.

На заході розглядалися такі питання:
- Перспективи освоєння міжнародних ринків українським агробізнесом.
- Курс на дерегуляцію та спрощення ведення агробізнесу в Україні.
- Розвиток агробізнесу в Україні: державна підтримка vs кооперація та інвестиції.

- Залучення інвестицій в розвиток ринкової інфраструктури.
Фахівці Проекту АгроІнвест виступили з доповідями на теми: "Курс на дерегуляцію та спрощення ведення агробізнесу в Україні" та "Створення ефективної системи просування сільськогосподарської продукції".

Тренінг з питань освоєння ринків ЄС, експортних можливостей, якості продукції, харчової безпеки і сертифікації свіжої і переробленої плодоовочевої продукції, Київ

27-28 квітня 2015 року Проект USAID АгроІнвест у співпраці з Проектом USAID «Регіональне економічне зростання» та Міністерством закордонних справ Нідерландів через Центр сприяння імпорту з країн, що розвиваються - СБІ, провели дводенний тренінг з питань освоєння ринків ЄС, експортних можливостей, якості продукції, харчової безпеки і сертифікації свіжої і перероб-

леної плодоовочевої продукції. Тренінг був розрахований на постачальників, виробників, експортерів свіжої та/або переробленої плодоовочевої продукції з України, Білорусі, Молдови, Грузії, Вірменії і Азербайджану. Під час першого дня тренінгу розглядалися питання ринкових тенденцій і освоєння ринків в секторі свіжої і переробленої плодоовочевої продукції з особливою увагою на високорентабе-

льні ринки та експорт. Ключовими темами стали: якість продукції, харчова безпека та сертифікація. Другий день тренінгу присвячено питанням, пов'язаним із сертифікацією Global GAP: її перевагам і практичним аспектам. Під час другого учасники відвідали оптовий ринок «Столичний», а також супермаркети «Метро Кеш енд Керрі» і «Ашан».

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

28 квітня 2015 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийшла в ефір чергова радіопрограма «Моя земля – моє пра-

во». Випуск підготовлений у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром ре-

форм за сприяння Проекту USAID АгроІнвест. Тема випуску: ["Як створити ефективну модель державної підтримки агровиробників?"](#)

Наступні події

1-31 травня 2015 року

Навчально-ознайомчі семінари про нові можливості з отримання фінансування для сільгоспвиробників Херсонської та Львівської областей

Протягом травня 2015 року Проект USAID АгроІнвест проведе 5 семінарів для малих сільгоспвиробників Херсонської, Миколаївської та Харківської областей. Метою семінарів є підвищення рівня фінансової обізнаності малих сільгоспвиробників та ознайомлення їх з новими можливостями отримання фінансування в поточному сільськогосподарському сезоні. Ці заходи сприятимуть збільшенню агрокредитування кредитними спілками - партнерами Проекту USAID АгроІнвест.

Заходи проводяться у співпраці з львівськими кредитними спілками «Анісія» та «Вигода», херсонськими «Громада» та «Народна довіра», і «Харківською касою взаємодопомоги».

Семінари проводять Віталій Біднина, спеціаліст з фінансування сільського господарства, консультант TA Consult та Микола Гук, спеціаліст з фінансування сільського господарства, консультант TA Consult.

На семінарах учасники розглядають таке коло питань:

- Облік фінансів та аналіз сільськогосподарської діяльності в малих аграрних господарствах;
- Розрахунок потреби господарства в грошових коштах протягом сільськогосподарського сезону;
- Правила вибору надійного фінансового партнера;
- Вибір оптимальних умов для кредитування;
- Кредитний цикл від початку до повного погашення: «Що потрібно знати позичальнику?».

Очікується, що ці заходи сприятимуть збільшенню агрокредитування кредитними спілками - партнерами Проекту USAID АгроІнвест.

Місця проведення: 5 населених пунктів Херсонської, Миколаївської та Львівської областей.

3 травня 2015 року

Семінар про правове регулювання оренди земель сільськогосподарського призначення, Тернопільська область

3 травня 2015 року партнер Проекту USAID АгроІнвест у Тернополі - Спілка власників землі – проводить виїзний навчальний семінар для власників землі села Ко-

лодіївка Підволочиського району Тернопільської області на тему: «Правове регулювання оренди земель сільськогосподарського призначення».

Участь у заході візьмуть понад 200 осіб. Партнери заходу: ТОГО «Інститут права» та ТВ ВГО «Асоціація платників податків України в Тернопільській області».

Місце проведення: Будинок культури села Колодіївка Підволочиського району Тернопільської області.

5-8 травня 2015 року

Практичні заняття з впровадження та підтримки ефективності систем безпечності продукції, Тернопільська та Рівненська область

5-8 травня 2015 року Проект USAID АгроІнвест організовує та проводить практичні заняття для учасників проекту підготовки групи консультантів з надання малим і середнім підприємствам інформації та практичних порад щодо впровадження та підтримки ефективності систем безпечності продукції.

Метою занять є надання учасникам практичних навичок з організації перевірки існуючої ситуації в кооперативах шляхом проведення діагностичного аудиту (аналіз документації, оцінювання відповідності виробничих потужностей, вивчення технологічних та допоміжних процесів) та на основі цього – написання плану заходів на впровадження системи безпечності (якості) продукції заснованих на принципах HACCP та GlobalGAP.

Практичні заняття будуть проведені на базі партнерів Проекту: СОК «Лосятинське молочне джерело» (Тернопільська область), СОК «Західний» (Рівненська область), СОК «Молочні ріки» (Рівненська область).

5 травня 2015 року

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

5 травня 2015 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос» вийде в ефір чергова радіопрограма «Моя земля – моє право».

Випуск готується в рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID АгроІнвест. Тема випуску: «Оподаткування нерухомого майна на присадибних ділянках (чи стане законопроект законом?)».

5-6 та 18-19 травня 2015 року

У травні 2015 року Проект USAID AgroInvest започатковує здійснення програми «Навчання формальних та неформальних лідерів та лідерок сільських громад щодо гендерної інтеграції в процеси мобілізації сільських громад», що впроваджується Українським жіночим фондом за підтримки Проекту. Програма розроблена для підтримки сільських громад у процесі децентралізації. На тренінги запрошуються голови сільських рад, секретарі або заступники, депутати, представники громадських організацій та активісти. У програмі тренінгу: ознайомлення із законодавством України щодо децентралізації та розгляд потенційних можливостей для сільських громад, ефективна комунікація в громаді для розроблення спільної позиції щодо об'єднання адміністративних одиниць, ідентифікація ресурсів громади для ефективної децентралізації – лідерство, можливості та труднощі для уповноваження жінок, доступ жінок до прийняття рішень. Наприкінці тренінгу групи розробляють гендерно-усвідомлений проект розвитку громади з використанням можливостей децентралізації.

Місце проведення: 5-6 травня – Полтава, 18-19 травня – Херсон.

12 травня 2015 року

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

12 травня 2015 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос» вийде в ефір чергова радіопрограма «Моя земля – моє право». Випуск готується в рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID AgroInvest. Тема випуску: «Дорадництво в контексті безпеки та якості сільськогосподарської продукції (GlobalGAP — Good Agricultural Practice /глобал ГАП/ – належна сільськогосподарська практика – ХАССП у виробництві)».

16 травня 2015 року

Тренінг з організації сімейних кролеферм, Харків

16 травня 2015 року Проект USAID AgroInvest у співпраці з компанією «Кроликовод» та кредитною спілкою «Харківська каса взаємодопомоги» організують та проводять тренінг «Організація сімейних кролеферм». Захід відбудеться для малих сільгоспвироб-

ників – членів кредитної спілки «Харківська каса взаємодопомоги».

Мета тренінгу – ознайомити учасників з практикою сучасного кролівництва в умовах малих господарств та надання рекомендацій щодо організації сімейної кролеферми.

Тренери заходу Дмитро Титаренко та Вадим Терентьев ознайомлять учасників з ефективними способами утримання кролів в умовах малих господарств, породами кролів, їх особливостями та раціоном відгодівлі. Експерти також розкажуть про основні захворювання кролів та їх профілактику, а також про кваліфікований забій та можливості збуту продукції кролівництва.

Місце проведення: м. Харків

19 травня 2015 року

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

19 травня 2015 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос» вийде в ефір чергова радіопрограма «Моя земля – моє право». Випуск готується в рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID AgroInvest. Тема випуску: «Нова система оподаткування сільськогосподарських виробників».

19 травня 2015 року

Практичне заняття з впровадження та підтримки ефективності систем безпеки продукції, Кіровоградська область

19 травня 2015 року Проект USAID AgroInvest організовує та проводить практичне заняття для учасників проекту підготовки групи консультантів з надання малим і середнім підприємствам інформації та практичних порад щодо впровадження та підтримки ефективності систем безпеки продукції.

Метою занять є надання учасникам практичних навичок з організації перевірки існуючої ситуації в кооперативах шляхом проведення діагностичного аудиту (аналіз документації, оцінювання відповідності виробничих потужностей, вивчення технологічних та допоміжних процесів) та на основі цього написання плану заходів на впровадження системи безпеки (якості) продукції заснованих на принципах HACCP та GlobalGAP.

Місце проведення: практичні заняття будуть проведе-

ні на базі партнера Проекту сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу «Іванковецький світанок», Знам'янський район Кіровоградської області.

19 травня 2015 року

Agri Invest Forum – 2015, Київ

19 травня 2015 року Проект USAID АгроІнвест бере участь в організації та роботі аграрно-інвестиційного форуму Agri Invest Forum – 2015.

Організатором заходу є Всеукраїнська аграрна рада за підтримки Проекту USAID АгроІнвест та Української Агроінвестиційної ради.

«Agri Invest Forum» є унікальним майданчиком для діалогу про нові стратегії в області розвитку українського агробізнесу та шляхів і механізмів для залучення інвестицій.

Близько 500 учасників відвідають форум. Цільова аудиторія - керівники, фінансові директори та власники великих і середніх агропідприємств, у тому числі агрохолдингів; представники міжнародних інвестиційних організацій, фінансових інститутів, юридичних та консалтингових компаній.

Місце проведення: готель Ramada Encore, Київ, Столицне шосе, 103

19-20 травня 2015 року

Інформаційний ярмарок – 2015 у Верховній Раді України, Київ

19-20 травня 2015 року Проект USAID АгроІнвест візьме участь в 7-й традиційній презентації-виставці ресурсів організацій, що надають технічну, аналітичну та консультативну допомогу Верховній Раді України під назвою «Інформаційний ярмарок – 2015».

Метою заходу є поширення інформації серед парламентарів та працівників апарату Верховної Ради України про наявні ресурси організацій української та міжнародної допомоги, спрямовані на підвищення ефективності законодавчої роботи українського парламенту.

Організатором заходу є Програма USAID «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво».

Місце проведення: 3 поверх будівлі Верховної Ради України, вул. Грушевського, 5, м. Київ.

20 травня 2015 року

Круглий стіл «Ринок землі в Україні, та стратегія збуту плодоовочевої продукції - кореляція», Херсон

20 травня 2015 року Проект USAID АгроІнвест візьме участь в круглому столі на тему: «Ринок землі в Україні,

та стратегія збуту плодоовочевої продукції – кореляція». Захід організує Міжнародний, міжрегіональний, агропромисловий кластер Херсонської області «Eastern Food Technologies Plus» за підтримки Українського національного комітету Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine).

У круглому столі візьмуть участь представники малого, середнього та великого агробізнесу Херсонщини.

Місце проведення: м. Херсон, вул. Кіндійське шосе, 17-а, конференц-зал офісу Українського національного комітету Міжнародної торгової палати.

20 травня 2015 року

Інформаційний захід «Університет USAID», Херсон

20 травня 2015 року Проект USAID АгроІнвест візьме участь в інформаційному заході «Університет USAID», який організується для студентів Херсонського державного аграрного університету. Експерти Проекту ознайомлять студентів з основними напрямками своєї роботи в законодавчій сфері, стратегічними питаннями розвитку сільськогосподарського сектора України, сприянні розвитку земельних відносин, сільськогосподарської та кредитної кооперації, розвитку малих форм господарювання (сімейні ферми) та законодавства, що регулює діяльність аграрних ринків.

Інтерактивна частина заходу передбачає проведення інтерактивного моделювання на тему: «Як малому українському сільгосптоваровиробнику вийти на ринок Європи?» та вікторини на тему: «Моя земля, моє право». Практична частина заходу відбудеться у форматі «Запитання/відповідь» та передбачає заохочувальні призи для найактивніших учасників.

Місце проведення: м. Херсон, вул. Рози Люксембург, 23, ДВНЗ «ХДАУ»

21 травня 2015 року

Практичне заняття з впровадження та підтримки ефективності систем безпечності продукції, Херсонська область

21 травня 2015 року Проект USAID АгроІнвест організує та проводить практичне заняття для учасників проекту підготовки групи консультантів з надання малим і середнім підприємствам інформації та практичних порад щодо впровадження та підтримки ефективності систем безпечності продукції.

Метою занять є надання учасникам практичних навичок з організації перевірки існуючої ситуації в кооперативах шляхом проведення діагностичного аудиту (аналіз документації, оцінювання відповідності виробничих потужностей, вивчення технологічних та допоміжних процесів) та на основі цього написання плану заходів на

впровадження системи безпечності (якості) продукції заснованих на принципах HACCP та GlobalGAP.

Практичне заняття буде проведено на базі партнера Проекту – сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу «Широке», Скадовський район Херсонської області.

21 травня 2015 року

Проведення дослідження для імплементації системи HACCP, Херсонська область

21 травня 2015 року Проект USAID AgroInvest проведе попереднє дослідження інформації для практичних порад з впровадження та підтримки ефективності систем безпечності продукції на базі сервісно-займального цеху села Музиківка Білозерського району Херсонської області.

Метою дослідження є визначення об'єму робіт та практичних навичок з організації діагностичного аудиту (аналіз документації, оцінювання відповідності виробничих потужностей, вивчення технологічних та допоміжних процесів) та на основі цього написання плану заходів на впровадження системи безпечності (якості) продукції заснованих на принципах HACCP.

Місце проведення: село Музиківка Білозерського району Херсонської області.

21, 22, 25, 27, 28 та 30 травня 2015 року

Тренінги «Організація сімейних кролеферм», Рівненська, Львівська і Хмельницька області

Протягом травня 2015 року Проект USAID AgroInvest проведе 6 семінарів для малих сільгоспвиробників Рівненської, Львівської та Хмельницької областей.

Метою тренінгів є ознайомлення з практикою сучасного кролівництва в умовах малих господарств та надання практичних рекомендацій щодо організації ефективної сімейної кролеферми. Учасники тренінгу дізнаються:

- Чому саме кролівництво є однією з перспективних напрямків в умовах сімейних ферм?
- Як вибрати місце для ферми і які умови найбільш сприятливі для організації кролеферми?
- Яка оптимальна кількість кліток і скільки необхідно місця для організації власної ферми?
- Яку породу вибрати і на що необхідно звертати увагу при покупці здорового поголів'я?
- Як поетапно і раціонально запустити власну ферму і розподілити витрати на кілька місяців?
- Який корм вибрати і на які складові раціону необхідно звернути особливу увагу (які небезпечні, а

які корисні)?

- Як розрахувати оптимальну кількість корму на тривалий період щоб економити на його доставку?
- Який цикл найбільш підходящий для сімейної кролеферми?
- Чи варто прищеплювати? Які хвороби можна запобігти, а які - вилікувати?
- Як оптимально планувати закупівлі вакцини на тривалий час?
- Як забивати кролика в домашніх умовах? (Відео-презентація)
- Як спрогнозувати обсяг виробленого м'яса на кілька місяців вперед?
- Навіщо потрібна дезінфекція і як її виконувати?
- Які особливості й тенденції в європейському кролівництві?
- Що таке органічний кролик, як його вирощувати і чому його м'ясо коштує дорожче?
- Навіщо потрібна кооперація (об'єднання) і що вона здатна дати кролівникам?
- Які є джерела фінансування для розвитку бізнесу в кролівництві і на яких умовах?

Очікується, що ці заходи сприятимуть збільшенню агрокредитування кредитними спілками - партнерами Проекту USAID AgroInvest.

Місця проведення: м. Радивилів (21.05) Рівненської області, місто Броди (22.05), Золочів (25.05), Стрий (27.05), Самбір (28.05) Львівської області та м.Камянець-Подільський (30.05) Хмельницької області.

22 травня 2015 року

Візне засідання фокус-групи з обговорення реалізації державної політики у сільськогосподарському секторі на регіональному рівні, Тернопільська область

22 травня 2015 року партнер Проекту USAID AgroInvest у Тернополі - Спілка власників землі – проводить візне засідання фокус-групи за участі аграріїв області у рамках громадського моніторингу та комплексного аналізу стану аграрного сектору економіки Тернопільської області.

Участь у фокус-групі візьмуть керівники сільськогосподарських підприємств, фермери, власники землі.

Партнери заходу: департамент агропромислового розвитку Тернопільської ОДА, Козівська районна рада, Козівська районна державна адміністрація.

Місце проведення: Тернопільська область, Козівський район, смт Козова, приміщення Козівської районної ради.

26 травня 2015 року

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

26 травня 2015 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос» вийде в ефір чергова радіо-програма «Моя земля – моє право».

Випуск готується в рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID AgroInvest. Тема випуску: «Стратегія розвитку аграрного сектора і сільських територій до 2020 р.».

28 травня 2015 року

Засідання Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань, Київ

28 травня 2015 року Проект USAID AgroInvest, в рамках діяльності Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань, проводить засідання на тему: «Мораторій: чи варто його знімати з січня 2016 р.? (досвід організації ринку землі в пострадянських країнах)». В його роботі візьмуть участь представники урядових структур, громадських організацій та журналісти. У ході заходу обговорюватиметься питання доцільності зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення.

Місце проведення: Київ, вул. Б. Хмельницького 8/16, інформаційне агентство «Укрінформ».

28 травня 2015 року

Форум донорів щодо сертифікації сільськогосподарської продукції, Херсон

28 травня 2015 року Проект USAID AgroInvest у співпраці з Херсонською обласною державною адміністрацією проводить Форум донорів під

назвою: «Вихід на європейський ринок та впровадження системи сертифікації ХАССП та GlobalGAP сільськогосподарської продукції». Під час форуму будуть представлені інвестиційні проекти області, а учасники заходу матимуть можливість ознайомитися з потенційними програмами донорських проектів, які реалізуються в Україні.

Місце проведення: м. Херсон.

29-30 травня 2015 року

Тренінг з аграрної політики для студентів і молодих професіоналів, Київ

Проект USAID AgroInvest надасть допомогу Лізі інтернів у проведенні дводенного тренінгу з аграрної політики для студентів і молодих професіоналів. Ліга планує залучити до участі у тренінгу 30 осіб з різних регіонів. Видатні експерти, представники Верховної Ради, Міністерства аграрної політики та продовольства, найпотужніших галузевих асоціацій фінансових установ та аграрного бізнесу вже погодилися провести лекції під час цього заходу. Проведення тренінгу заплановане на 29 – 30 травня, 2013 року.

Місце проведення: Київ

28-29 травня 2015 року

Тренінг «Впровадження кредитного продукту «Енергозбереження». Кредитування фермерів та сільгоспвиробників», Львів

28 та 29 травня 2015 року Проект USAID AgroInvest організовує та проводить тренінг для кредитних спілок – учасників Робочої групи Всеукраїнської асоціації кредитних спілок на тему «Впровадження кредитного продукту «Енергозбереження». Кредитування фермерів та сільгоспвиробників». Метою тренінгу є обмін успішним досвідом кредитування заходів з енергозбереження та співпраці з місцевими органами влади щодо здешевлення кредитів.

Місце проведення: м. Львів.

АгроІнвест у ЗМІ

- [Колос №8, 28.04.2015](#)
- [Земельна оренда: законодавство оновлюється, а проблеми залишаються](#)
- [Кредитні спілки перетворилися на основних кредиторів малих та середніх сільгоспви-робників](#)
- [Земельная аренда: законодательство обновляется, а проблемы остаются](#)
- [Досвід Львівщини з підтримки агросектору можуть поширити на інші регіони](#)
- [Перспективи інтеграції українського агросектору на міжнародні ринки](#)
- [Проект АгроІнвест у дії](#)
- [Обучающий курс по запуску семейной кроличьей фермы: от выбора участка до перво-го забоя и продаж мяса](#)
- [Колос №7, 21.04.2015](#)
- [Банки – «отдыхают», и кредитные союзы превратились в основных кредиторов малых и средних сельхозпроизводителей...](#)
- [Новини на ГАММА](#)
- [Колос №6, 14.04.2015](#)
- [Члени Громадської ради взяли участь в обговоренні закону про спрощення умов веден-ня бізнесу \(дерегуляції\)](#)
- [Agri Invest Forum](#)
- [Кредитівки підтримують фермерів](#)
- [Чи приживуться сімейні ферми на селі?](#)
- [УКРАЇНА МАЄ БУТИ ЦИНІЧНОЮ І ПРАГМАТИЧНОЮ Й РОБИТИ ВСЕ, ЩО ВІДПОВІДАЄ НАШИМ НАЦІОНАЛЬНИМ ІНТЕРЕСАМ!](#)
- [МІНІМАЛЬНИЙ СТРОК ОРЕНДИ ЗЕМЛІ: ПАНАЦЕЯ, СПРАВЕДЛИВІСТЬ?](#)
- [Круглий стіл: "Чи здатні кредитні спілки допомогти малому та середньому сільському бізнесу вижити в умовах загострення економічної кризи"](#)
- [USAID підтримит розвитие аграрной отрасли Украины](#)

Кредитні спілки перетворилися на основних кредиторів малих та середніх сільгоспвиробників

Експерти визнають, що нинішні весняні польові роботи проходять у надзвичайно складних умовах. Вони спричинені не так погодними негараздами, скільки наростаючою економічною кризою, наслідки якої негативно позначилися на фінансових можливостях сільгоспвиробників. Багато хто з них через істотне знецінення національної валюти, стрімке здорожчання паливно-мастильних матеріалів, мінеральних добрив, насіннєвого зерна, запчастин до техніки змушені зменшувати земельні площі, які відводяться під ярі культури та городину.

Але найбільш гостро питання економічного виживання постало перед малими та середніми сільгоспвиробниками. Йдеться про фермерські та особисті селянські господарства, котрі через відсутність достатнього заставного майна обмежені в доступі до банківських кредитів.

Такий перебіг подій, прогнозують аналітики, може вкрай негативно позначитися на ситуації не лише в певних секторах аграрної економіки, в яких малий та середній бізнес посідає провідні позиції, а й на соціальному розвитку сільських територій, спричинити стрімке зростання безробіття на селі.

Чи спроможні кредитні спілки своєю кредитною політикою та фінансовими ресурсами не лише пом'якшити наявну проблему, а й посприяти подальшому розвитку фермерського руху в Україні? Про це йшлося під час нещодавнього засідання Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань.

Посівна подорожчала

Директор Департаменту фінансово-кредитної політики Міністерства аграрної політики та продовольства України Баграт Ахіджанов визнав, що нинішня посівна для аграріїв значно подорожчала. Загалом на її проведення доведеться витратити близько 67 млрд. грн. Це на понад 24 млрд. грн. перевищує показник минулого року.

При цьому Баграт Ахіджанов наголошує на одній вельми вагомій деталі. До минулорічних витрат увійшла вартість весняних польових робіт, що проводилися в Криму та в окремих, нині не контрольованих українською владою, районах Донбасу. Тож, за його словами, «ми маємо майже вдвічі здорожчену посівну кампанію».

І це об'єктивний процес, оскільки, за інформацією представника аграрного міністерства, 75-76% витрат припадає на імпортні складові. Це – паливно-мастильні матеріали, запчастини, пестициди, гербіциди, мінеральні добрива тощо. А вони, як відомо, прив'язані до валютного курсу і, відповідно, зростають в ціні в міру того, як девальвує гривня.

Ситуацію ускладнюють проблеми, які спостерігаються

в банківському секторі. Дотепер він стикається з відтоком капіталу. Через кризові явища та недовіру до нинішньої економічної політики, яка призвела до різкого здорожчання життя, багато українців забирають свої депозитні вклади. А це спричинює істотне зменшення обсягів вільних коштів, які можна було б спрямувати на кредитування реальних секторів національної економіки, в тому числі – й аграрного.

В умовах недостатності вільних коштів і високого попиту на них спрацював ринковий механізм. І в даному випадку – проти сільгоспвиробників. Тому що відчутно підвищилися відсоткові ставки на банківські позики, які тепер практично недоступні для більшості потенційних сільських користувачів.

І самі банки змушені досить обережно поводитися в стосунках із сільгоспвиробниками. Вони надають перевагу тим, хто має достатньо заставного майна, обробляє значні площі сільгоспугідь, має виходи на внутрішні та зовнішні ринки. А це переважно агрохолдинги, потужні фермерські господарства. Принаймні, як зізнався Баграт Ахіджанов, господарства, в обробітку яких перебуває менше 500 гектарів, сьогодні комерційними банками не розглядаються як потенційні клієнти.

Тож Міністерству аграрної політики та продовольства для підтримки сільгоспвиробників доводиться запускати різні інструменти. Зокрема, нещодавно в Полтавській області почали видавати аграрні розписки. Баграт Ахіджанов запевнив, що попри фінансові негаразди нинішній рік очікується вдалим на врожай: «Ми сподіваємося, що він буде кращим за той, що був». Якщо цей прогноз справдиться, то на Україну знову чекатиме рекордний врожай.

Чи з'явиться в Україні кооперативний банк?

На кредитні спілки, за інформацією директора департаменту Нацкомфінпослуг Лариси Мендрул, припадає лише 10% кредитного ринку. Проте вони, незважаючи на такий доволі низький відсоток, відіграють на ньому вагомий роль. Це пояснюється близькістю кредитних спілок до малих сільгоспвиробників, бо вони переважно знаходяться в сільській місцевості.

Виграшними є і умови, на яких кредитні спілки надають позики аграріям. Річні відсотки цих позик в середньому коливаються на рівні 44%, хоча в окремих випадках цей показник, як підтверджували учасники засідання Прес-клубу, може бути значно нижчим. Великі кредитні установи, до яких належать комерційні банки, надають позики під значно вищі відсотки річних.

Проте, наголосила Лариса Мендрул, кредитні спілки не мають достатнього фінансового ресурсу, аби повністю забезпечити потреби малих та середніх сільгоспвиробників у кредитах. «Тому шлях до розвитку кредитної кооперації, - зазначила вона, - Нацкомфінпослуг вбачає в консолідації зусиль кредитних спілок, а також у створенні кооперативного банку. Це цікавий досвід європейських країн, які вже пройшли цей шлях. І приклад «Райффайзен Банку», «Креди Агріколь Банку» довів ефективність цієї ідеї».

За словами Лариси Мендрул, Нацкомфінпослуг уже починає відповідну роботу з Національним банком України. Зокрема, він звертається до НБУ з проханням зменшити вимоги до статутного капіталу майбутнього кооперативного банку з тим, аби прискорити роботу щодо його створення.

Лариса Мендрул підкреслила, що цей напрямок роботи є перспективним з огляду на підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Вона зазначила, що ЄС «увесь час лише підвищуватиме вимоги до кредитних установ, які працюють в Україні».

Провідники інвестицій

Керівник фінансового компоненту Проекту USAID «АгроІнвест» Наталія Ліщитович нагадала, що малі та середні сільгоспвиробники (особисті селянські та фермерські господарства) посідають провідні позиції в багатьох секторах аграрної економіки. Зокрема, на

них припадає 90% вирощеної картоплі, 70% городни, 20% зернових тощо. Аби утримати подібні показники й на майбутнє, вони вже зараз потребують кредитів, різних форм фінансової підтримки, яку має надавати їм держава.

«Ми вітаємо такі ідеї, як створення платіжних агенцій, створення Фонду гарантування. Але ми питаємо – коли це станеться? Завтра? Очевидно, що ні. Це станеться наступного року? Щодо цього є певний сумнів. Це відбудеться через 3 роки? Дай боже, щоб так і було. А що робити селянину вже зараз? Тому пропонуємо звертати увагу не так на проблеми кредитних спілок, скільки на їхні можливості, котрими вони володіють нині, з тим, аби максимально ефективно ними скористатися».

Наталія Ліщитович розповіла, що до експертів часто звертаються інвестори. Вони виявляють бажання фінансувати малих та середніх агровиробників. Тож постає питання, хто має бути провідником тих інвестицій? «Платіжні агенції? Їх немає. Комерційні банки? Їх ставлення до малого та середнього бізнесу відоме – вони їх оминають увагою. І тому наша відповідь така – зараз цю функцію можуть виконувати винятково кредитні спілки».

Кредитні спілки ВАКС збільшують обсяги агрокредитування

З 2011 року кредитні спілки, що входять до складу Всеукраїнської асоціації кредитних спілок (ВАКС), почали збільшувати обсяги агрокредитування. На той час частка сільськогосподарських кредитів у їхньому кредитному портфелі становила 6-8%. Сьогодні, за даними президента ВАКС Вікторії Волковської, цей показник перевищив 19%.

Середній розмір кредиту, наданого для ведення сільськогосподарства, торік становив 8 тис. грн. Але фермери від кредитівок ВАКС на ведення свого господарства у цей час одержували 80-110 тис. грн. А це вже хороша фінансова підпора для подальшого ведення бізнесу.

За словами Вікторії Волковської, банк кредитує за наявності заставного майна і бажано, щоб його вартість на 200-250% перевищувала суму позики. Якщо, наприклад, ви хочете взяти кредит на 100 тис. грн., то вам потрібно надати заставу на 200-250 тис. грн. Бо в країні фінансова криза, інфляція і тому банки хочуть убезпечити себе від можливих фінансових ризиків. Кредитні спілки по відношенню до своїх клієнтів демонструють значно лояльнішу політику. 80% своїх кредитів вони надають під поруку і лише 20% - під заставу. Причому в якості застави може бути навіть корова. «Я хочу подивитися на банк, який в заставу візьме корову. Я хочу подивитися на банк, який надасть кредит під поруку людей», - зауважила Вікторія

Волковська.

Вона також підкреслила, що на відміну від банків ефективна кредитна ставка у кредитних спілок ВАКС становила 36-37%. Торік, незважаючи на різке економічне падіння, вона зменшилася до 26%.

Підсумовуючи свій виступ, Вікторія Волковська зазначила, що кредитні спілки могли б розвиватися й далі, але існують певні стримуючі моменти. Зокрема, дотепер вони можуть кредитувати фермерів як фізичних осіб, але не мають права кредитувати фермерські господарства як юридичних осіб. І це нонсенс. Тривалий час він не вирішується на законодавчому рівні. Представники держорганів запевняють, що цю проблему буде знято з порядку денного, але наразі все залишається без позитивних змін.

Нова клієнтська база

На сьогодні в Україні зареєстровано близько 40 тис. фермерських господарств. Ця цифра залишається незмінною впродовж кількох останніх років. Фахівці стверджують, що фермерські господарства в нинішньому вигляді, які, по суті, є сільгосп підприємствами з великою кількістю найманих працівників, вже вичерпали свій ресурс, і тому нема сенсу сподіватися на їх кількісне збільшення.

Натомість кількість фермерських господарств вже ближчим часом може суттєво зрости, якщо будуть законодавчо створені умови для організації фермерських господарств сімейного типу. Від наявних вони суттєво відрізнятимуться і не лише значно меншими площами землі, які оброблятимуть, а й тим, що вибудовуватимуться на базі конкретних родин.

Очікується, що таких сімейних фермерських господарств невдовзі в Україні буде 400-700 тис. Але це станеться після ухвалення Верховною Радою закону №1599 «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств». Сьогодні він готується до другого читання.

Сімейні ферми можуть стати доброю клієнтською базою для кредитних спілок. Причому відносини з ними значно спрощуються. Сімейним фермерам буде дозволено реєструватися або в якості юридичних осіб, або – підприємців-фізичних осіб. А це значить, що ніяких обмежень для надання їм позик кредитними спілками на законодавчому рівні не буде.

Про зацікавленість у співпраці кредитних спілок з фермерськими господарствами сімейного типу під час засідання Прес-клубу говорила віце-президент Національної асоціації кредитних спілок України (НАКСУ) Людмила Кравченко. Вона також торкнулася питання про те, хто має взяти на себе валютний ризик за умови, якщо

іноземний інвестор вважатиме за потрібне вкласти свої гроші в розвиток українського сільського господарства. «Я думаю, що всім нам необхідно придумати механізм, який об'єднає зусилля банківської сфери і кредитних спілок».

Пропозиція Людмили Кравченко передбачає, що в такому разі валютна інвестиція може бути розташована в банківській установі. Банк, за її словами, має право працювати з валютою. Він отримує цей ресурс на депозит. І під його гарантію надає кредити, але вже в гривні, кредитним спілкам.

«Кредитні спілки нададуть ці гроші конкретним людям в сумах, які становитимуть 10-20 тис. грн. І потому, як міцнішатимуть наші домогосподарства, вони перетворюватимуться на сімейні ферми, а відтак, зростатимуть і обсяги цього кредитування», - сказала Людмила Кравченко.

Селян ще треба призвичаїти до кредитів

Кількість банків, які займаються агрокредитуванням, останнім часом, за словами голови Спостережної ради кредитної спілки «Громада», що на Херсонщині, Лариси Полозової, щорічно зменшується. Особливо цей процес став очевидним восени минулого року. Чимало банків перенаправили свої гроші з аграрного сектору в машинобудування, інші галузі національної економіки. «Село вони впритул не бачать, тому зростає роль кредитних спілок як установ, здатних фінансово підтримати малих та середніх сільгоспвиробників».

Голова правління львівської кредитної спілки «Анісія» Володимир Сидоровський висловив сумнів щодо доцільності поспішного створення кооперативного банку. «Є світовий досвід, а є еволюція, - пояснив він. – Можна зробити кооперативний банк, і він буде ефективним, але система «Райффайзен» до цього йшла 150 років. Нам потрібно, щоб ми зробили цей кооперативний банк, але перед тим треба зробити міцними й кредитні спілки. Треба відмежувати половину від зерна. Сьогодні кредитні спілки, об'єднані в національні асоціації, є класичними. Але є чимало й таких, які блукають на ринку як пірамідальні установи, обманюють людей і створюють нам негативний імідж».

Голова правління кредитної спілки «Харківська каса взаємодопомоги» Ольга Сметана нагадала присутнім, що українські селяни ментально не звикли працювати з позиками. Вони не мали потреби в них за умов планової економіки, тож не мають і відповідної практики. Як наслідок – вони стороняться їх і донині, коли вже запрацював ринок.

Ще одна обставина загострює наявну проблему. Вона стосується надмірної закредитованості сільгоспвиробників. Багато хто з них раніше взяли позики в банках і

тепер не можуть їх повернути. Натомість їх майно арештовано, вони мають погану кредитну історію. Тож не можуть взяти нових кредитів. А їх сумний досвід негативно впливає на світогляд односельців, які й надалі продовжують оминати кредитні установи. Тому, зазначила Ольга Сметана, завдання кредитних спілок полягає не лише у фінансовій підтримці сільгоспвиробників, а й в економічній просвіті селян. Для цього необхідно проводити різноманітні тренінги, лекції, зустрічі, залучати їх учасників до підготовки бізнес-планів тощо.

Голова правління кредитної спілки «Святий Мартин» Юрій Тягур представляє Закарпатську область. Вона належить до числа малоземельних і водночас густонаселених в Україні. Переважно її жителі мешкають в сільській місцевості. Чимало з них через брак роботи виїждять на заробітки до європейських країн. Тож постає питання – як утримати закарпатців вдома, аби вони працювали не на чужу, а на вітчизняну економіку?

Юрій Тягур на поставлене питання дає таку відповідь – у селах конче треба розвивати бізнес, в тому числі, й сільськогосподарський. Коли люди побачать вигоду від власної справи, то триматимуться неї, свого села,

своєї країни. Але це можливе у разі, якщо цей бізнес матиме постійне кредитне підживлення. Тож роль кредитних спілок у цій справі, яка виходить за межі суто економічної, залишається вельми важливою. Юрій Тягур нагадав, що здебільшого кредитні спілки кредитують на умовах поруки. І в цьому сенсі «Святий Мартин» не становить винятку. Таким чином, формується громада, бо її члени відчувають відповідальність один перед одним.

Нарешті, кредитні спілки фінансово підтримують ініціативних людей, тож дають поштовх до економічного розвитку сільських територій. Щоб переконатися в цьому, зазначив Юрій Тягур, достатньо побувати в багатьох селах Іршавського, Виноградівського та Хустського районів. «Тут люди займаються вирощуванням ранніх овочів. Вся долина застелена плівкою. В цих селах немає п'яниць. Людям не до горілки – вони зайняті роботою. І ці села не є депресивними».

*Максим НАЗАРЕНКО,
Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань*

21 квітня 2015 р.

Земельна оренда: законодавство оновлюється, а проблеми залишаються

Нещодавно набув чинності і став законом законопроект №1580 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)». Він здобув широку підтримку серед сільгоспвиробників, бо значно спростило ведення аграрного бізнесу. Водночас деякі положення нового закону спровокували численні дискусії серед фахівців. Зокрема, чимало експертів переконані, що впровадження мінімального терміну оренди земель сільськогосподарського призначення, який дорівнює 7 рокам, парламентарі значно звузили права землевласників.

Різні підходи до того, як має у подальшому розвиватися ринок оренди землі в Україні, особливо чітко визначилися під час нещодавнього засідання Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань.

Термін оренди та інтереси сільгоспвиробників

Сільськогосподарський бізнес повинен мати перспективу. А вона можлива лише за умови довготривалого користування землею. Це спонукатиме аграріїв вкладати інвестиції, технічно й технологічно оновлюватися, підвищувати ефективність виробництва та якість продукції, дбати про її реалізацію на внутрішніх та зовнішніх ринках. І в цьому контексті закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)», за словами народного депутата Леоніда Козаченка, повністю відповідає їх інтересам.

Для прикладу він послався на використання добрив. Загальновідомо, що їх післядія триває кілька років. Поживні речовини цих добрив у перший рік внесення їх у землю спрацьовують лише на 40%. То хто ж стане ці добрива застосовувати, якщо термін оренди завершиться за рік чи два? Звідси висновок: короткотермінова оренда не сприятиме родючості ґрунтів.

Інше питання: хто дотримуватиметься сівозміни за короткотермінової оренди? Відповідь очевидна – ніхто або майже ніхто. «Ви вирощуватимете ту культуру, яка забезпечить найбільший економічний ефект. Ви сіятимете ріпак, потім соняшник, не думаючи про те, що цього робити не можна», - підкреслив Леонід Козаченко. Він розповів історію, яка мала місце в Миколаївській області. Місцеве підприємство вклало 4 млн. доларів в будівництво системи зрошення. Перед тим взяло у селян землю в оренду на 10 років. Проте реалізувати намічений проект йому не вдалося. І це попри те, що зрошення дозволило невдовзі вдвічі збільшити врожайність сільськогосподарських культур і навіть почати збирати по два врожаї протягом року.

Своє незадоволення такою результативністю висловили власники земельних ділянок. Вони пожалкували, що здали їх в оренду на тривалий термін і на не вигідних, як вважали, для себе умовах. Справа дійшла до суду, а потім і до апеляційного суду. Обидві інстанції стали на

бік землевласників. Тож інвестори втратили значні кошти і змушені були ховатися від кредиторів за кордоном. Тому термін оренди землі набуває дуже великого значення для стабільного розвитку аграрної галузі, підсумував Леонід Козаченко.

Термін оренди та інтереси землевласників

Фахівець з питань аграрної та земельної політики Проєкту USAID «АгроІнвест» Олександр Муляр вважає, що законодавча заборона – не ідеальний шлях і триваліший термін оренди можна забезпечувати іншими методами. Він пояснив, що договір повинен передбачати баланс інтересів. На це слід зважати, а не керуватися винятково інтересами сільгоспвиробників.

В Україні, за даними Олександра Муляра, близько 7 млн. землевласників. «Їх цікавлять питання збереження власності і одержання доходів від неї».

Що стосується доходів. Нещодавно «АгроІнвест» провів глибоке дослідження фактичних договорів оренди земель сільськогосподарського призначення в 15 областях України. Мали на меті з'ясувати, чи є зв'язок між терміном земельної оренди та рівнем оплати за неї. Одержані результати досить ясно показали, що такий зв'язок відсутній. «Сьогодні люди, які здали свою землю на 5 і на 25 років, мають однаковий дохід». Тобто, вони не одержують додаткового зиску від довгострокової оренди.

Олександр Муляр робить висновок: «Якщо сьогодні у виробника є інтерес до семи років оренди, то він має пропонувати землевласникам такі умови, аби вони до них пристали. Хочете довшого орендного договору, то давайте й більшу орендну плату».

Землевласники тяжіють до оренди

Віце-президент Союзу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України Віталій Львов водночас є й практикуючим фермером. Його господарство розташоване на Харківщині і функціонує вже 23 роки. В об-

робітку має 2 тис. гектарів, переважна більшість яких орендовані.

Він розповів, що спочатку договори оренди із землевласниками укладав на 5 років. Мав на меті подивитися, яким чином складатимуться взаємини з ними, які будуть вигоди та чи виникатимуть проблеми. Згодом ці договори подовжував уже на більший термін – до 15 років.

На думку Віталія Львова, переважна більшість землевласників сьогодні не готові самостійно господарювати на власній землі. Тому й не випадково, що вони активно передають її в оренду. Зрештою, це підтверджується й тими дослідженнями, які кілька років тому були проведені в Богодухівському, Краснокутському, Золочівському та Нововодолазькому районах Харківської області. Згідно з їх результатами, до 85% респондентів виявили намір залишити землю в оренді, і лише до 8% були готові продати її.

Семирічна оренда

Юридичний радник Проекту USAID «АгроІнвест» Павло Кулинич назвав закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)» прикладом нечесності в законотворенні. Тому що питання встановлення мінімального терміну оренди земель сільськогосподарського призначення давно опрацьовувалися в ряді законопроектів. Вони навіть були зареєстровані у Верховній Раді і пропонувалися народним депутатам до ухвалення. Проте всі були відхилені, а отже, й ті пропозиції, які в них містилися.

Розробники, за словами Павла Кулинич, дещо схитрували. Декларуючи в законі дерегуляцію, вони водночас зарегулювали орендні відносини, обмеживши право сторін договорів оренди землі на вибір прийнятого терміну оренди. «Якщо закон спрямований проти необґрунтованих обов'язків, заборон, отримання якихось дозволів, то у сфері оренди землі, навпаки, свобода вибору учасників відносин звужена, а сама сфера орендних відносин зарегульовується».

На переконання Павла Кулинич, згаданий закон порушує Конституцію України, зокрема, її 22 статтю. В ній зазначено, що при ухваленні нових законів або внесених змін до чинних не допускається звуження змісту, обсягів існуючих прав і свобод. Донедавна землевласники

могли передавати свої ділянки в оренду на термін, який задовольняв як їх, так і орендарів. Він міг бути і 2, і 3 роки, і більше. Віднині за чинним законодавством власники земельних ділянок можуть передавати їх в оренду на термін, не менший за 7 років.

Мінімальний термін оренди на користь олігархів

Свій виступ президент Всеукраїнської асоціації дорадчих служб Роман Корінець присвятив орендній проблемі стартапів. Йдеться про започаткування бізнесу. Далеко не кожен з таких проектів у подальшому виживає в умовах гострої конкуренції. Зрештою, з часом може з'ясуватися, що їх ініціатори не мають достатнього хисту, знань, можливостей займатися власною справою. Тому нема нічого дивного в тому, що за 2-3 роки багато таких бізнес-проектів згортається.

Подібне спостерігається в усьому світі, але Україна в цьому сенсі може становити виняток. І все через запровадження мінімального терміну оренди земель сільськогосподарського призначення. Що має робити підприємець, який взяв землю в оренду на 7 років, але не зміг дати їй ради? Закрити справу він не може, бо весь цей час повинен виконувати взяті на себе зобов'язання перед орендодавцями. А отже – працювати собі на збиток.

Відтак, каже Роман Корінець, мінімальний термін оренди працює проти малого та середнього аграрного бізнесу. Вигоду від нього мають лише великі компанії.

«Тобто, ми створюємо сприятливі умови для певної групи осіб. І практично говоримо про латиноамериканський шлях розвитку ринку землі в Україні».

На думку Романа Корінця, у такий спосіб створюються приватні монополії. «Чи потрібне нам це? А як же ідея Президента про деолігархізацію? Вона узгоджується з законом, який ми обговорюємо, чи ні? Втручання держави через цей закон має не лише локальне значення, воно має і важливе суспільне значення, бо змінює обличчя країни, характер самої держави».

Тарас ТЕРНІВСЬКИЙ,

Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

27 квітня 2015 р.

Чи збагатить бюджет податок на сільські вигрібні ями?

Чинна податкова політика сьогодні демонструє досить активний наступ на селянські інтереси. Запроваджено нові податки, які вже наступного року можуть спонукати жителів сільської місцевості до соціального невдоволення. Фактично називають податкові нововведення «міною вповільненої дії». І пропонують: аби уникнути її вибуху, необхідно невідкладно ухвалити законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування господарських (присадибних) будівель і споруд», який був зареєстрований 1 квітня цього року під №2513.

- Що зумовило появу законопроекту №2513?

- На думку експертного середовища, яке займається питаннями законодавчого забезпечення розвитку національної аграрної галузі, такий законопроект вкрай необхідний. Адже має зупинити негативне, я б навіть сказав – небезпечне явище у сфері оподаткування селян, яке невдовзі може мати складні наслідки. Зокрема – соціальні.

Ми розуміємо, що економічна ситуація, що нині склалася в Україні, змушує владу до досить неординарних кроків. На сході держави тривають воєнні дії, які вимагають додаткових ресурсів, в тому числі, й фінансових. Заразом кризові явища охопили цілі галузі, підприємства не працюють, відрахування до бюджету скоротилися. І влада йде на розширення бази оподаткування. В певному сенсі це зрозумілий підхід. Але ж будь-які серйозні зміни мають бути не лише рішучими, а й добре зваженими. У даному випадку такого не сталося.

Вже поточного року громадяни України мають сплачувати податок на нерухомість. Його запровадили торік. На мою думку, він був доволі ліберальним, оскільки вводився винятково на житлову площу.

До того ж обумовлювалися й мінімальні розміри житлової площі, які не передбачали суттєвих сплат. Для квартири це були 120 кв. м, а для житлового будинку – 250 кв. м. Переважна більшість селян під ці обмеження не потрапляла. Не секрет, що селяни не зводять величезних будинків, їхні хати до палаців не дотягують.

Податок на житлову нерухомість за минулий рік українці мають сплатити цього року до червня.

Але 29 січня уряд ухвалює поправки до бюджету-2015. У Податковому кодексі запроваджуються нові норми податку на нерухомість. І от тут виникає про-

блема.

Бо, по-перше, у Податковому кодексі мінімальний розмір площі нерухомості для всіх мешканців зменшується. Мінімум для квартир тепер становить 60 кв. м, а для будинків – 120 кв. м. А, по-друге, йдеться вже не про житлову, а про загальну площу.

Зрештою, з цим також можна погодитися. Сільські хати не завжди перевищують вище згаданий метраж, тим паче, у людей старшого покоління. Багато з них мешкає в будинках, побудованих кілька десятиліть тому, а тоді до розкошів загалом не приставали. Люди молодшого покоління теж не завжди можуть собі дозволити велике будівництво.

Зате в Податковому кодексі запроваджена, на мою думку, інша цілком одіозна норма. Згідно з нею, сьогодні об'єктом оподаткування є нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, в тому числі, господарські будівлі. А до них належать (я цитую) – сараї, гаражі, літні кухні, майстерні, вбиральні, погріби, навіси, котельні, трансформаторні підстанції та інші допоміжні будівлі.

Також йдеться про сільськогосподарські споруди. Тобто, про колодязі, вигрібні ями, огорожі, ворота, хвіртки, заміщення території. Скажімо, дядько вкрив асфальтом подвір'я, аби не місити багнюку, і за це має платити податок. Маєш навіс для дров або для сіна – теж готуй за них відповідні гроші.

І якщо оподаткування житлових будинків регламентується певними розмірами, то коли йдеться про господарські будівлі та сільськогосподарські споруди, тут якісь нормування відсутні. Тобто, якщо селянин має будинок у 120 кв. м, він за нього не платить, але за вбиральню, площа якої навіть не перевищуватиме 1 кв. м, податок уже нараховуватиметься.

Часто буває, що селяни, які через бідність не спромог-

лися перебудувати чи розширити житловий будинок, принаймні, старалися компенсувати свої потреби окремо зведеними коморами, літніми кухнями тощо. І от тепер матимуть справжній клопіт через таке майно. Хочу підкреслити, що ці норми не стосуються міського населення. Вони торкаються винятково селян.

- Ви згадали, що у багатьох селян на подвір'ях знаходиться чимало господарських будівель. Чи прорахувала влада, які мають бути податкові надходження від них?

- Механізму адміністрування цього «геніального» податку наразі не існує. Держава від нього нічого не отримає.

Насамперед, має бути технічний паспорт на господарський двір, зареєстрований в БТІ, де чітко виписані всі параметри – яка довжина огорожі, скільки метрів замощено каменем, скільки - асфальтом, який розмір туалету. І якщо все зареєстроване, ці дані є в реєстрі, тоді податки можна нараховувати. Але сьогодні все це майно не зареєстроване. Що робити – організувати спеціальні комісії для обліку?

Інше питання: а хто може бути основним платником оцього податку на сміттєзбірники та комори? Я переконаний, що це виключно люди старшого віку, які мешкають у стареньких будинках без зручностей, де нема водогону і каналізації. Заможні сільські мешканці зводять будинки за всіма нормами сучасної цивілізації, тож їм не доведеться сплачувати за колодязі чи туалети на подвір'ї. Таким чином, під ганебне оподаткування підпадають селяни, які мешкають в антисоціальних умовах.

- Як самі селяни оцінюють такі нововведення?

- Поки що селяни у цій новациї не дуже розібралися. Бо здебільшого про неї просто не знають достеменно. На рівні деяких регіональних ЗМІ це питання десь мляво обговорюється, але широкого розголосу не має.

Зате про нього знають сільські голови, я спілкуюся з багатьма з них. Їм сказали – ви маєте податкову базу для наповнення місцевого бюджету, бо податки мають іти саме до нього. Тож ухвалюйте відповідні рішення і збирайте гроші. І у сільського голови виникає безліч питань. Одне з них – коли і як створювати комісії, які мають ходити по дворах, рахувати вигрібні ями та вбиральні, колодязі й погребі?

Сільська влада у розпачі: хто до такого міг додуматися?

Податкові зміни запроваджені, вже наступного року селянам почнуть надходити повідомлення з податкової про нові сплати. І можна прогнозувати відповідне соціальне невдоволення.

- Надмірне податкове навантаження ще ніколи не давало тривалих позитивних результатів.

- Якщо пригадати податкові виверти, котрі запроваджувалися для сільської місцевості, то вони й справді рідко давали позитивний ефект. Колись запровадили податок на плодові дерева. До чого це призвело? Дерева почали вирубувати, стільки хороших садів постраждало! Запроваджували податок на шкіру тварин. Селяни почали забивати худобу в лісі. Теж знайшли вихід, як обійти цю вимогу. Був податок на сіль... На жаль, до обмежень та різного роду утисків законотворці чомусь вдаються охоче, ніж до запровадження заохочувальних заходів. Щоправда, цього разу вони просто перевершили самі себе. Я вивчав податкове законодавство, та не знаходив прецедентів, подібних до нинішнього, ані у вітчизняній, ані в світовій історії.

- Висновок очевидний: згадане податкове навантаження необхідно скасувати.

- Саме з цією метою у Верховній Раді зареєстрований законопроект №2513.

Він передбачає внести зміни до Податкового кодексу і вилучити із норми оподаткування господарські споруди, тобто, колодязі, вигрібні ями, ворота, хвіртки, замощення тощо - для фізичних осіб. Особливо я б зазначив, що для сільських пенсіонерів таких податків не має бути. Для юридичних осіб нехай вони залишаються. Сільські підприємці, фермери спроможні їх заплатити.

Законопроект необхідно розглядати і приймати якнайшвидше. Бо селянам уже нараховують податки, які доведеться платити наступного року.

На жаль, Верховна Рада працює неквапно, у кращому випадку, вона схвалить скасування непотрібних податкових норм десь аж до жовтня. А закон, як відомо, зворотної сили не має. Тому за ці місяці поточного року податок все-таки буде нарахований. Ми не маємо марнувати часу, а повинні докласти максимум зусиль, аби законопроект був підтриманий законодавцями.

- Які громадські об'єднання, недержавні організації підтримують скасування надолугих податків для селян?

- Проект USAID «АгроІнвест» порушив це питання на Загальних зборах Союзу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів і фермерів ще в лютому. На жаль, громадські організації на нього практично не звернули увагу.

В Україні сьогодні нема громадського голосу, який би в цілому захищав інтереси сільських жителів як спіль-

ноти. Є лише Всеукраїнська асоціація сільських та селищних рад. І я вважаю, що вона повинна посісти більш активну позицію в цьому питанні. Бо це пріоритет.

Думаю, що бракує інформації, аналізу перспектив, роз'яснень з цього питання. Громадські організації також повинні взяти на себе просвітницьку функцію. А ще – лобювання необхідних законодавчих рішень. Наше суспільство прагне змін, і це правильно. Але головне – щоб ми були свідомі не лише того, що ухвалює влада, але й навіщо, який буде результат від за-

проваджених новацій. А також мали вплив на те, аби скасувати непродумані й неправильні рішення. Лише в такому разі реформи матимуть підтримку, в тому числі, й сільських громад.

*Михайло ВЕРНИГОРА,
Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань*

29 квітня 2015 р.

Проект USAID АгроІнвест

Вул. Володимирська, 4,
2-й поверх
м. Київ, 01001 Україна
Тел.: (+38044) 232-97-55
Факс: (+38044) 232-97-56

www.agroinvest.org.ua

Моя земля – моє право

Уже третій рік Проект USAID АгроІнвест спільно з Українським освітнім центром реформ (УОЦР) розпочав інформаційно-просвітницьку кампанію з питань права власності на землю **"Моя земля – моє право"**.

Метою проведення інформаційно-просвітницької кампанії з питань права власності на землю є підвищення рівня обізнаності громадян – власників земельних ділянок про їхні земельні права, популяризація практики створення на місцях асоціацій дрібних землевласників, які сприятимуть захисту їх інтересів та посиленню позицій у переговорах з орендарями, просвіта громадян – дрібних землевласників – з метою формування в них спроможності приймати поінформовані рішення щодо купівлі-продажу земельних ділянок в умовах працюючого ринку сільськогосподарської землі, просвіта власників дрібних фермерських господарств з метою формування в них спроможності захистити свої господарства в умовах функціонуючого ринку землі (включно з просвітою з питань доступу до кредитів на придбання земельних ділянок та викупу на виплат; реструктуризації фермерських господарств тощо), роз'яснення цільовим аудиторіям змісту останніх законодавчих новацій, їх впливу на земельні права, ризики та можливості, що виникають у зв'язку з їх ухваленням, інформування всіх цільових категорій населення про наявних на місцях надавачів правової допомоги з надійною репутацією.

Зasadничим принципом проведення інформаційної кампанії є скоординоване як тематично, так і в часі поширення інформації в телевізійних і радіопрограмах, в радіо- і відеосюжетах, на засіданнях Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань, через Інтернет, у друкованих інформаційних матеріалах, в ухвалі проведення прес-турів. Така часова і тематична єдність дозволяє досягти ефекту масованого інформаційного впливу.

Радіо- і телевізійні програми транслюються на загальнонаціональних каналах. Обласними державними телерадіокомпаніями будуть запропоновані змонтовані програми для ретрансляції.

Усі випуски радіопрограм, телепрограм, ток-шоу на радіо, відео- і радіосюжети можна прослухати або переглянути на веб-каналі [YouTube](https://www.youtube.com).

Тематично узгоджені з радіо- і телевізійним продуктом інформаційні матеріали (коментарі, інформаційні повідомлення, інтерв'ю, аналітичні та роз'яснювальні матеріали) розміщуються на сайтах УОЦР, Проекту АгроІнвест та адресно поширюються серед журналістів, які спеціалізуються на висвітленні земельної тематики, та редакції центральних та місцевих ЗМІ, що ведуть рубрики з питань реформування земельних відносин. Поширювані у такий спосіб інформаційні матеріали пропонуються редакторам місцевих ЗМІ для безоплатного передруку та журналістам як фактаж в авторських публікаціях.

Проблеми, які виносяться для обговорення в ході проведення засідань Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань та прес-турів, споріднені з підготовленими інформаційними матеріалами, радіо- і телевізійним продуктом. Інформаційні матеріали, анонси радіо- і телевізійних програм, засідань Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань та останні новини про реалізацію програми "Моя земля – моє право" розміщуються на сайтах УОЦР і Проекту АгроІнвест.

Сторінка Національного прес-клубу у [Facebook](https://www.facebook.com)

У квітні 2015 року було підготовлено:

Інформаційні матеріали для ЗМІ:

- [Кредитні спілки перетворилися на основних кредиторів малих та середніх сільгоспвиробників](#)
- [Земельна оренда: законодавство оновлюється, а проблеми залишаються](#)
- [Чи збагатить бюджет податок на сільські вигрібні ями?](#)

Радіопередачі:

- [07.04.2015 "Локальні аграрні ринки – чи допоможуть вони цивілізовано і з вигодою збувати селянську продукцію?"](#)
- [14.04.2015 "Чи зможуть нотаріуси забезпечити своєчасну реєстрацію договорів оренди земель сільськогосподарського призначення?"](#)
- [21.04.2015 "Як створити в Україні ефективну модель професійно-громадського саморегулювання?"](#)
- [28.04.2015 "Як створити ефективну модель державної підтримки агрогосподарств?"](#)

Випуск цього Вісника став можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Зміст випуску є винятковою відповідальністю авторів та необов'язково відображає точку зору USAID або уряду США.